

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ เสนอ เอกสารและงานวิจัยตามลำดับดังนี้.

ตอนที่ 1 ความสำคัญของการจัดการศึกษาได้ระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการเสนอเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ในระดับก่อนประถมศึกษา.

ตอนที่ 2 ประวัติความเป็นมาของการฝึกหัดครูอนุบาลในประเทศไทย เป็นการเสนอ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกหัดครูของไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับได้ระดับก่อนประถมศึกษาเท่านั้น.

ตอนที่ 3 ความหมายของบทบาท เป็นการเสนอเอกสารเพื่อให้เข้าใจความหมายของบทบาทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น.

ตอนที่ 4 บทบาทของวิทยาลัยครู การเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ เพื่อให้เข้าใจบทบาทของวิทยาลัยครู ทั้ง 5 ด้าน คือ การผลิตครู การวิจัย การอบรมบุคลากร การบริการชุมชนและการส่งเสริมวัฒนธรรม

เอกสารและงานวิจัยทั้ง 4 ตอน จะ เสนอตามลำดับดังต่อไปนี้.

ตอนที่ 1 ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับ ก่อนประถมศึกษา
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เด็กวัยก่อนประถมศึกษานั้น เป็นช่วงอายุที่สำคัญที่สุดของชีวิต ดังที่นิเดยา ภัทสรศิริ และคณะ (2523 : คำนำ) ได้กล่าวว่า เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศ เด็ก เป็นสิ่งที่รักและความหวังสูงสุดของพ่อแม่ อนาคตของครอบครัว ของชุมชนของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กที่จะ เจริญเติบโต เป็นประชากรผู้รับภาระของประเทศในอนาคต

แบลงเค็นชิพ กันนิง และ เวลซ์ (Blankenship, Gunning and Welfe 1950 : 27) กล่าวว่ากระบวนการเจริญเติบโตในระยะ 6 ปีแรกของชีวิต จะเป็นพื้นฐาน และเป็นการกำหนดแบบของสุขภาพและการปรับตัวในอนาคต

จะเห็นว่าเด็กในระยะก่อนประถมศึกษาเป็นช่วงที่สำคัญยิ่งของชีวิต การพัฒนาเด็กในช่วงวัยนี้ จะเป็นการวางพื้นฐานทางด้านจิตใจ อูปีนิสัย และความสามารถ ซึ่งจะมีผลต่อไปถึงอนาคตของเด็ก การให้การศึกษแก่เด็กในวัยนี้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ดังที่ซัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521:8) ให้ความเห็นว่า การศึกษาสำหรับเด็กวัย 0-6 ขวบ เป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษาตลอดชีวิตของเด็ก เป็นความสำคัญ ในระยะต้นของชีวิตเด็ก เมื่อมีการเจริญเติบโตและมีการพัฒนาสูงที่สุด นักจิตวิทยาพัฒนาการยอมรับกันว่า เด็กอายุ 0-6 ขวบนั้น เป็นระยะหนึ่ง ที่เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุดของชีวิตมนุษย์ การเรียนรู้เหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อชีวิตภายหลังของเด็ก เป็นอย่างยิ่ง

แก็บบาร์ด (Gabbard 1960:3) กล่าวว่า การเริ่มต้นที่ดีในโรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery School) และโรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) เป็นสิ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาระดับประถม และถือว่าเป็นรากฐานอันสำคัญยิ่งของระบบโรงเรียนในอเมริกา

ฟรอสท์ (Frost 1977:7) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่า เด็กที่มีอายุย่างเข้า 4 ขวบทุกคนควรที่จะมีโอกาสได้เข้าโรงเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากผลการศึกษาค้นคว้าวิจัยได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดว่า ช่วงอายุ 4-6 ปี แรกของชีวิตเด็ก เป็นช่วงเวลาที่ความเจริญงอกงามทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุด นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไวมาก ต่ออิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก

ดังนั้นโรงเรียนสำหรับเด็กในวัยนี้จึงเป็นสถานที่แห่งแรกที่จะช่วยส่งเสริมความเจริญงอกงามของเขาให้เป็นรูปแบบขึ้นมา รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524:50) ไว้ดังนี้.

1. เร่งรัดและสนับสนุนให้ชุมชนร่วมรับภาระกับหน่วยงานของรัฐในการอบรม

เลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน โดยมุ่งกระจายไปยังชนบท ท้องถิ่นห่างไกล และแหล่งเสื่อมโทรม ก่อน สำหรับชั้นเด็กเล็กให้เน้นการจัดในท้องถิ่นที่นักเรียนพูดภาษาถิ่นที่มีปัญหาต่อการเรียนให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน ส่วนการอนุบาลศึกษารัฐจะทำเป็นตัวอย่างและการวิจัยเท่านั้น

2. ปรับปรุงคุณภาพการจัดอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนประถมศึกษา โดยจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างสุขภาพอนามัย โภชนาการ สติปัญญา บุคลิกภาพ และจริยธรรมเป็นการเปรียบเทียบความพร้อมของเด็ก ที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาและสังคม.

3. วิจัยและพัฒนาารูปแบบ กำหนดมาตรฐานการพัฒนาเด็กวัยก่อนประถมศึกษา และอบรมผู้ดูแลเด็กให้สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อรัฐบาลได้วางนโยบายด้านการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาแล้ว สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งจะช่วยให้นโยบายบรรลุเป้าหมายได้ คือครูผู้สอน เพราะ เมื่อจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาก็ต้องผลิตครูออกไปสอนเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาด้วย ครูที่สอนเด็กในระดับนี้นั้น หนังสือ The World Book Encyclopedia (The world Book Encyclopedia 1981:249) ได้เขียนเกี่ยวกับ คุณสมบัติของครูอนุบาลว่า สิ่งที่ครูอนุบาลควรมี คือ ต้องเป็นคนที่สามารถเข้ากับเด็กได้ ทำงานร่วมกับเด็กได้ มีความอดทน สามารถพูดจากับเด็กได้รู้เรื่อง ครูจะเป็นผู้ช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกเป็นอิสระ แต่ขณะเดียวกัน ต้องฝึกฝนให้เขาเป็นคนมีระเบียบวินัย มีสุขนิสัยที่ดี และเป็นผู้ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็ก

ฟอสเตอร์ และเฮดลีย์ (Foster and Headley 1950:42-51) ได้สรุปว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสร้างเด็กอนุบาล ครูจะต้องให้เด็กเชื่อมั่นว่า จะเป็นผู้นำของเด็กให้มีความรู้พื้นฐาน และจะต้องมีคุณลักษณะที่จะทำงานกับเด็กและทำให้เด็กชอบ คือครูต้องมีลักษณะดังนี้.

1. มีสุขภาพดี
2. มีความอดทนและอดกลั้น
3. อยู่ในวัยหนุ่มสาว
4. รู้จักควบคุม เสียงไม่ให้ดังหรือ เบาเกินไป

5. มีอารมณ์ขัน
6. มีไหวพริบ
7. รักเด็กโดยทั่วหน้า
8. ได้รับการฝึก และมีประสบการณ์

เบญจา แสงมลิ สมใจ ทิพย์ชัย เมธา และละออ ชูติกร (เบญจา แสงมลิ, สมใจ ทิพย์ชัย เมธาและละออ ชูติกร 2516:230) ได้บรรยายเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครูอนุบาลไว้ดังนี้

1. รักเด็ก ผู้ที่จะเป็นครูอนุบาลหรือผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กนั้น จะต้องมึนึสึยรักเด็กอย่างแท้จริง จึงจะอยู่กับเด็กได้ การรักเด็กเป็นความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง มีเฉพาะบุคคล
2. ยิ้มแย้มแจ่มใส ครูอนุบาลควรจะเป็นบุคคลที่ยิ้มแย้มง่าย มองดูร่าเริงแจ่มใส น่าพูดน่าคบหาสมาคมด้วย ทำให้ผู้ที่อยู่ใกล้รู้สึกอบอุ่น
3. เมตตากรุณา ผู้ที่อยู่กับเด็กจะต้องเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยความเมตตากรุณาปกติ เด็กเล็ก ๆ จะมีจิตใจอ่อนโยน ถ้าครูปกครองดูแลเด็กด้วยความเมตตากรุณา จะทำให้เด็กว่าง่ายและเป็นคนดี เมื่อเติบโตขึ้นก็จะมีใจเมตตากรุณา เช่นเดียวกับครู
4. อารมณ์ดี ผู้ที่อยู่กับเด็กจะต้องเป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย ไม่โมโหร้าย ไม่ตกใจและตื่นเต้นจนเกินไป และมีอารมณ์ร่วมกับเด็กด้วย
5. ใจเย็น ครูอนุบาลจะต้องเป็นคนใจเย็น เนื่องจากอยู่กับเด็กเล็ก ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กจะมีอยู่เสมอ บางครั้งเกี่ยวโยงไปถึงผู้ใหญ่ด้วยอาจจะได้รับการต่อว่าหรือกล่าวหาต่าง ๆ จึงต้องหัดให้เป็นคนใจเย็นรู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวและชี้แจงอย่างมีเหตุผล
6. ออดทน การอบรมดูแลเด็กนั้น ครูจะต้องฝึกตนเองให้มีความอดทน เพราะเด็กยังไม่สามารถเข้าใจและทำอะไรได้เท่าผู้ใหญ่ จึงต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างมากในการฝึกฝนอบรมเด็ก

7. ขยัน ผู้ที่อยู่กับเด็กนั้น ต้องเป็นผู้ที่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เบื่อหน่ายในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอไม่ดูค้าย ขยันทำงานให้สำเร็จไปด้วยดี

8. ซื่อสัตย์ ครูอนุบาลต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อตรงต่อหน้าที่ของตน ซื่อตรงต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแบบอย่างให้เด็กประพฤติตาม

9. ยุติธรรม ผู้ที่สอนเด็ก ๆ ควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความยุติธรรมอย่างยิ่งการอยู่ร่วมกับเด็กนั้น จะพบปัญหาซึ่งเด็กกระทำอยู่เสมอ จึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ตัดสินตามเหตุผล โดยวางตนเป็นกลางจริง ๆ

10. ตัดสินใจ ผู้ที่อบรมดูแลเด็กนั้น ต้องเป็นผู้รู้จักเหตุและผล มีความรอบคอบเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น สามารถตัดสินใจกระทำวาระสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก้ปัญหาได้

11. คล่องแคล่ว ว่องไว การอยู่ร่วมกับเด็กเล็ก ๆ ซึ่งซุกซนและเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ครูอนุบาลจึงควรคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง สามารถติดตามเด็กได้ทัน

12. ทรหดทรงและท่าทางดี ครูอนุบาลควรจะมีกิริยาในการนั่ง การเดินการยืนให้ถูกต้อง ระมัดระวัง ให้ทรวดทรงตัวตรงอยู่เสมอ เพื่อเป็นแบบอย่างของนักเรียน

13. วาจาสุภาพ ผู้ที่อยู่กับเด็ก ๆ นั้น ต้องระวังอย่างยิ่งในการพูด ด้วยเด็กนั้นอยู่ในระยะที่การเรียนรู้ทางภาษากำลังเจริญ เด็กจะจดจำสิ่งที่ได้ยินและพูดตามการพูดกับเด็กและหัดให้เด็กกล่าวคำสุภาพ เสมอจะทำให้เด็กมีวาจาดี

14. กิริยามารยาทดี ครูเด็กเล็ก ๆ ควรฝึกกิริยาเรียบร้อย รู้จักกาลเทศะ รู้จักมารยาทต่าง ๆ ที่ใช้ในสังคม เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เด็ก และหัดให้เด็กประพฤติตาม

15. ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เด็กเล็ก ๆ นั้น ยังต้องการความดูแลอย่างใกล้ชิด ครูสอนเด็กเล็กควรให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เสมือนคนในครอบครัวของเด็กเอง สิ่งนี้เป็นเครื่องช่วยให้เด็กอยากมาโรงเรียน

16. เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็ก ครูสอนเด็กเล็ก ๆ นั้น ควรมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัย 2-7 ปี และสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ

ของเด็กได้

17. ชอบศิลปะ ครูที่สอนเด็กนั้น ถ้าสามารถวาดเขียนได้ ร้องเพลงได้หรือ ทำการฝีมือได้ เล่นดนตรีได้ เหล่านี้จะช่วยในการสอนเด็กได้

18. สุขภาพดี ครูควรรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ยิ่งอยู่กับเด็กเล็กมากเท่าใด ครูจะต้องระวังในเรื่องสุขภาพให้มาก และครูอนุบาลควรมีสุขภาพดี เนื่องจากต้องพูด ต้องเคลื่อนไหวอยู่เสมอ บางทีเล่นกับเด็กด้วย

19. แต่งกายดี ครูที่อยู่กับเด็กการรู้จักแต่งกายให้น่าดู สะอาด เรียบร้อย เด็ก ๆ นั้นรักครู จึงชอบมองดูครู และจดจำสิ่งต่าง ๆ ของครูด้วยการที่เด็กได้เห็นสิ่งรอบตัวของเด็กดีงาม มีระเบียบ เด็กก็จะเป็นผู้มีระเบียบไปด้วย

20. เข้ากับบุคคลอื่นได้ ครูอนุบาลนั้นไม่เพียงแต่รู้จักเข้ากับเด็กได้ ควรจะฝึกให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ด้วย

ดังนั้นครูอนุบาลจึงควรเป็นคนรักเด็กมีอารมณ์เย็น ยิ้มแย้ม ชยัน ยุติธรรม ซื่อสัตย์ ชอบศิลปะ แต่งกายดี และเป็นคนที่มึนุษย์สัมพันธ์สูง เพื่อจะได้ปรับตัวเข้ากับผู้ปกครองได้ง่าย อีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.

วันดี อุปโภค (2522: จ) ได้ศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาล ในทัศนะของ ครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูใหญ่มีความเห็นว่าคุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุด สำหรับครูอนุบาลคือ ใช้ภาษาชัดเจน อยู่กับเด็กอย่างสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย พูดจาสุภาพ เรียบร้อย ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับเด็ก รักและเมตตาเด็กโดยทั่วหน้า รักและศรัทธาอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกัน รักษาความลับของนักเรียน ผู้ปกครองและเพื่อนร่วมงาน มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ งานของตน มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม ส่วนครูอนุบาลมีความเห็นว่าคุณลักษณะที่จำเป็นมากที่สุด สำหรับครูอนุบาลคือ พูดจาสุภาพ เรียบร้อย ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับเด็ก หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริง เป็นกันเองกับเด็ก รักและศรัทธาในอาชีพครู ให้เกียรติครูด้วยกันรักษาความลับของนักเรียน ผู้ปกครองและเพื่อนร่วมงาน มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่งานของตน

เชื้อพร โอนพรัตน์วิบูล (2526: จ) ได้ศึกษาถึงคุณสมบัติของครูที่ผู้บริหารโรงเรียนระดับปฐมวัยต้องการพบว่า คุณสมบัติของครูผู้สอนเด็กในระดับปฐมวัย ที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ต้องการคือ เป็นผู้หญิงโสด มีวุฒิการศึกษา ป.กศ. สูง สาขาอนุบาล หรือผ่านการอบรมทางด้านนี้มาแล้ว และมีความสามารถพิเศษหลายด้าน

โดยสรุปก็คือผู้ที่ทำหน้าที่ปลูกฝังเด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งทางกายและจิตใจจัดสิ่งที่ดีงามอันเป็นประโยชน์ ต่อรากฐานของชีวิตให้เด็ก คือครูผู้สอนเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งต้อง เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม ต้องเป็นบุคคลที่ได้ผ่านการศึกษาอบรมฝึกหัดมาอย่างดี ดังนั้นวิทยาลัยจึงมีบทบาทสำคัญที่จะผลิตครูให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะครูผู้สอนในระดับก่อนประถมศึกษา

ตอนที่ 2. ประวัติความเป็นมาของการฝึกหัดครุอนุบาลในประเทศไทย

เบญญา แสงมลิ (2516:85-112) กล่าวถึงประวัติการฝึกหัดครุอนุบาลในประเทศไทย สรุปได้ดังนี้.

กระทรวงศึกษาธิการในสมัยที่เรียกว่า กระทรวงธรรมการ ได้เล็งเห็นว่าการศึกษาอนุบาลมีความสำคัญยิ่งสำหรับเด็ก เพราะเป็นรากฐาน ในการเรียนขั้นต่อไปจึงจะมีนโยบายที่จะตั้งโรงเรียนอนุบาลขึ้น

พ.ศ. 2480 กระทรวงธรรมการได้จัดส่ง นางจิตรา ทองแถม ณ อยุธยา ไปศึกษาและดูงานด้านการศึกษาระดับอนุบาล ณ ประเทศญี่ปุ่น 6 เดือน แล้วกลับมาจัดเตรียมการดำเนินงานโรงเรียนอนุบาล

พ.ศ. 2482 กระทรวงธรรมการได้คัดเลือกครู 3 คน คือ นางสาวสวัสดิ์วรรณโกวิท นางสาว เอื้อนทิพย์ วินิจฉัยกุล และนางสาวเบญญา ดุงคะศิริ ไปศึกษาวิชาการศึกษา อนุบาล ณ ประเทศญี่ปุ่น เพื่อกลับมาเป็นครุอนุบาล

พ.ศ. 2484 การฝึกหัดครุอนุบาลได้เริ่มจัดตั้งขึ้น หลังจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศขึ้น เป็นโรงเรียนอนุบาลแห่งแรกของประเทศไทยในระยะแรกโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศได้จัดขึ้นเพื่อทดลองทำการศึกษา ดูว่าประชาชนมีความสนใจ

และเข้าใจ เรื่องการศึกษาในระดับอนุบาลหรือไม่ ปรากฏว่าประชาชนให้ความสนใจจำนวนมาก ทั้งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะ เปิดโรงเรียนอนุบาลขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ จำเป็นจะต้องมีครูอนุบาลให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานได้ ม.ล. มานิต ชุมสาย หัวหน้ากองฝึกหัดครู จึงให้โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศเปิดรับนักเรียนฝึกหัดครูที่สำเร็จได้ประกาศนียบัตรประโยคครูประถม มาเข้ารับการอบรมวิชาการและปฏิบัติงานทางด้านอนุบาล โดยมีผู้มาสมัครเรียน 10 คน ใช้เวลาเรียนในตอนบ่ายทุกวันจนสำเร็จ วิชาที่อบรมมีดังนี้.

1. วิชาครูอนุบาล
2. จิตวิทยา เด็ก เล็กและการปกครอง
3. วิธีสอนแบบมอน เทสซอร์และวิธีใช้ เครื่องมือของมอน เทสซอร์
4. วิธีสอนวิชา เฉพาะ
  - 4.1 ภาษาไทย นิทาน
  - 4.2 เลขคณิต
  - 4.3 สุขศึกษา
  - 4.4 สังคมศึกษา
  - 4.5 ฝึกประสาท
  - 4.6 เพลงและดนตรี
  - 4.7 การเต้นและรำตามจังหวะ เพลง
  - 4.8 การทำสวนครัว
  - 4.9 วาด เขียน
  - 4.10 ปั้น
  - 4.11 ดัด ปะ พับ สานกระดาษ
5. การทำอุปกรณ์การสอนและการประดิษฐ์ของจากวัสดุ เหลือใช้
6. การสังเกต ทั่วไปสังเกตการจัดและดำเนินงานชั้นอนุบาลของโรงเรียน
บางแห่ง
7. การฝึกสอน ฝึกสอนทุกวันในภาค เข้าตลอดปี นักเรียนที่รับการอบรมครู
อนุบาลสอบไล่ได้และสำเร็จทั้ง 10 คน และได้คัดเลือกไว้เป็นครูในโรงเรียนอนุบาล
ละอออุทิศและ เตรียมส่งออกไปเป็นครูอนุบาลในต่างจังหวัด

พ.ศ. 2485 เนื่องจากจำนวนครูที่อบรมยังไม่พอที่จะดำเนินงานอนุบาล ได้อย่างกว้างขวาง ฉะนั้นโรงเรียนอนุบาลละอออุทิศจึงได้ประกาศรับ นักเรียนฝึกหัดครูที่สำเร็จประกาศนียบัตรการเรือนชั้นสูง เข้ารับการอบรมอีก มีผู้มาสมัคร 9 คน :

พ.ศ. 2486 กรมสามัญศึกษาได้รับนักเรียนฝึกหัดครูทั้งในส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง เข้ารับการอบรมเพื่อเป็นครูระดับอนุบาลจำนวน 45 คน และเป็นนักเรียนในบ่ารุงทั้งสิ้น ในปีนี้ นางสาวเบญจา ตุงคะศิริได้สำเร็จการศึกษาวิชาอนุบาลจากประเทศญี่ปุ่น และได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าแผนกฝึกหัดครูระดับอนุบาล นักเรียนฝึกหัดครูมีเวลาเรียนทั้งวัน ในปีนี้เป็นปีที่สงครามโลกครั้งที่สองยังไม่สิ้นสุด มีการทิ้งระเบิดในกรุงเทพฯหลายครั้งและใกล้กับบริเวณโรงเรียน ในปลายปีการศึกษาทางการจึงให้ปิดสอน โรงเรียนฝึกหัดครูก็ได้ย้ายไปอยู่จังหวัดใกล้เคียง ส่วนแผนกฝึกหัดครูอนุบาล ได้ย้ายไปดำเนินงานที่โรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทราและดำเนินการฝึกหัดครูได้ดำเนินต่อไปจนเสร็จสิ้นตลอดหลักสูตรด้วยความ เรียบร้อย

พ.ศ. 2487 เบญจา ตุงคะศิริ หัวหน้าแผนกฝึกหัดครูอนุบาลได้รับคำสั่งให้ไปเปิดโรงเรียนอนุบาลเพชรบูรณ์มีกำหนด 4 เดือน ระหว่างนั้นอาคารของแผนกฝึกหัดครูอนุบาลได้ถูกระเบิดทำลายหมด เมื่อกลับมาจึงได้เปิดอบรมครูระดับอนุบาลจำนวน 15 คน โดยใช้ห้องเรียนของโรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร หลังกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2488 เปิดอบรมครูอนุบาลขึ้น โดยอาศัยห้องเรียนของโรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร มีผู้เข้ารับการอบรม 32 คน ใช้หลักสูตรปี พ.ศ. 2486

พ.ศ. 2489 ไม่มีการอบรมทั้งนี้เนื่องจากนางสาวเบญจา ตุงคะศิริ หัวหน้าแผนกฝึกหัดครูระดับอนุบาลได้รับคำสั่งให้ไปเป็นครูใหญ่โรงเรียนฝึกหัดครูมูลพิษณุโลก

พ.ศ. 2490 นางเอื้อนทิพย์ เปรมโยธิน ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าแผนกฝึกหัดครูอนุบาล มีนักเรียนฝึกหัดครู 19 คน สถานที่เรียนได้ย้ายจากโรงเรียนฝึกหัดครูประถมพระนคร มาใช้อาคารเรียนวิทยาศาสตร์ ของโรงเรียนการเรือนพระนคร (วิทยาลัยครูสวนดุสิต)

- พ.ศ. 2491 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 17 คน
 พ.ศ. 2492 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 32 คน
 พ.ศ. 2493 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 45 คน
 พ.ศ. 2494 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 45 คน
 พ.ศ. 2495 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 101 คน ได้ย้ายสถานที่เรียน

เข้าไปเรียนในอาคารของโรงเรียนการเรือนพระนคร (วิทยาลัยครูสวนดุสิต)

- พ.ศ. 2496 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 149 คน
 พ.ศ. 2497 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 157 คน
 พ.ศ. 2498 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 160 คน
 พ.ศ. 2499 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาลเพิ่มขึ้นถึง 182 คน
 พ.ศ. 2500 มีนัก เรียนฝึกหัดครูระดับอนุบาล 135 คน

ในปีนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งคณะกรรมการจัดหลักสูตรประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาชั้นสูง สาขา การอนุบาลขึ้น ใช้เวลา 2 ปี ผู้เรียนต้องสำเร็จหลักสูตร
 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา

พ.ศ. 2501 การฝึกหัดครูอนุบาลมีนัก เรียนฝึกหัดครู หลักสูตร 1 ปี จำนวน
 78 คน และหลักสูตร 2 ปี (ป.กศ. ชั้นสูง) 39 คน

การฝึกหัดครูอนุบาล ดำเนินการต่อมา และมีผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตร
 วิชาการศึกษาชั้นสูง ดังนี้.

- พ.ศ. 2502 จำนวน 39 คน
 พ.ศ. 2503 จำนวน 64 คน
 พ.ศ. 2504 จำนวน 68 คน
 พ.ศ. 2505 จำนวน 51 คน
 พ.ศ. 2506 จำนวน 54 คน
 พ.ศ. 2507 จำนวน 72 คน
 พ.ศ. 2508 จำนวน 21 คน
 พ.ศ. 2509 จำนวน 29 คน

พ.ศ. 2510	จำนวน	39 คน
พ.ศ. 2511	จำนวน	18 คน
พ.ศ. 2512	จำนวน	35 คน
พ.ศ. 2513	จำนวน	29 คน
พ.ศ. 2514	จำนวน	26 คน

ในปี พ.ศ. 2510 - 2512 ได้ยกเลิกการสอนนักเรียนประกาศนียบัตรชั้นสูงอนุบาล ประเภท 2 ๗ และกลับมาสอนประเภทประกาศนียบัตรประโยคครูอนุบาล หลักสูตร 1 ปีแทน ดังนั้นในปี พ.ศ. 2512 โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ จึงเริ่มเปิดสอนนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นอนุบาลหลักสูตร 2 ปี พร้อมทั้งสอนนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคอนุบาลหลักสูตร 1 ปีควบคู่กันไปด้วย และใน พ.ศ. 2513 จึงได้ยกเลิกสอนนักเรียนประกาศนียบัตรประโยคครูอนุบาล

การฝึกหัดครูเพื่อเตรียมครูระดับก่อนประถมศึกษาได้ขยายขึ้นตามความต้องการของสังคม จนกระทั่งปัจจุบันปรากฏว่ามีวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่เปิดสอนนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง (กรมการฝึกหัดครู 2524 : อัฒสํานา)

1. วิทยาลัยครูสวนดุสิต
2. วิทยาลัยครูยะลา
3. วิทยาลัยครูสงขลา
4. วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช
5. วิทยาลัยครูนครปฐม
6. วิทยาลัยครูกาญจนบุรี
7. วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี
8. วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
9. วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลัยการณ
10. วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
11. วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม พิษณุโลก
12. วิทยาลัยครูเชียงใหม่
13. วิทยาลัยครูมหาสารคาม

ในปัจจุบันนี้การฝึกหัดครูอนุบาลได้ขยายตัวขึ้น จากที่เคยสอนที่วิทยาลัยครูสวนดุสิต แห่งเดียว ก็ได้ขยายไปยังวิทยาลัยครูอื่น ๆ ด้วย และหลักสูตรก็ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ได้ครูที่เตรียมพร้อมด้วยสมรรถภาพสามารถทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตระหนัก ในบทบาทและหน้าที่ของครูอนุบาลในการที่จะเตรียมความพร้อมแก่เด็ก สามารถส่งเสริม พัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กเจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

ตอนที่ 3 ความหมายของบทบาท

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า " บทบาท " ไว้แตกต่างกันดังนี้ กูด (Good 1973 : 502) ได้อธิบายความหมายของคำว่า " บทบาท " ไว้ว่า หมายถึง

1. ลักษณะที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม
2. รูปแบบของพฤติกรรม ที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลตามความมุ่งหวังของสังคม

เครซ ครัชฟิล และบอลลาซี (Kretsch , Crutchfield and Ballachy 1962 : 338) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลอื่น ที่กำหนดบทบาท หน้าที่ ของตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดนั้นมีได้มีอิทธิพลต่อความต้องการ ความมุ่งหมาย ความเชื่อ ความรู้สึก ความปรารถนา และปรัชญาส่วนบุคคล ตลอดจนทัศนคติของผู้ดำรง ตำแหน่งนั้นด้วย ดังนั้น การกระทำใด ๆ ของผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ตาม มักจะมีผลต่อเนื้อเรื่อง มาจากความนึกคิดของผู้ ดำรงตำแหน่งนั้น ที่รู้สึกว่า ผู้อื่นต้องการให้ตนทำอะไร อย่างไร ใน ขณะที่ดำรงตำแหน่งนั้น

จากความหมายดังกล่าว จะเห็นว่า " บทบาท " มีความเกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ดังที่ ไสกา ซูทิลชีย (2512 : 129) ได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า ทุกตำแหน่งหรือชั้น จะ ถูกสมาชิกในชุมชนคาดหวังไว้ระดับหนึ่งว่า พฤติกรรมของคนที่อยู่ในตำแหน่งนั้นควรจะทำอะไร มีพฤติกรรมอะไร นั่นคือบทบาทของแต่ละคน ที่อยู่ในตำแหน่งหนึ่งควรมีอะไรบ้างนั่นเอง บางทีอาจจะครอบคลุมไปในแง่ที่ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ หรือพันธะของตำแหน่งนั้น

แนวคิดนี้ตรงกับความคิดของ ธิญโญ สาร (2516 : 304) ที่ว่าบทบาท

หน้าที่ หมายถึง ความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่น คาดว่า บุคคลในตำแหน่งใด ตำแหน่งหนึ่งควรจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ (Role) มีความควบคู่อยู่กับตำแหน่ง (Position) ที่บุคคล ดำรงอยู่เสมอ

ดังนั้นจึงพอสรุปความหมายของบทบาทได้ดังนี้ บทบาท คือ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่คนเราแสดงออกตามตำแหน่งหน้าที่ที่เขาได้รับ และพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นย่อมมีความผูกพันกับความคิด ความเชื่อของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และความคาดหวังของบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

ตอนที่ 4 บทบาทของวิทยาลัยครู

จากพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู 2518 (ราชกิจจานุเบกษา 2518 : 24) ได้กำหนดหน้าที่ของวิทยาลัยครูไว้และมีการแก้ไขในปี 2527 (ราชกิจจานุเบกษา 2527 : 8) แต่บทบาทของวิทยาลัยครูก็ยังกำหนดไว้ 5 ด้าน เช่น เดิมคือ วิทยาลัยครูมีหน้าที่ดังนี้

1. ผลិតครู
2. ศึกษาค้นคว้า ทดลอง และวิจัยทางการศึกษา
3. ส่งเสริมวิชาชีพ และวิทยฐานะของครู รวมทั้งเจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา
4. ทำนุ บำรุง วัฒนธรรม
5. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

กฤษฎี สาธร (2518 : 43) ได้กล่าวไว้ในการประชุมทางวิชาการ ณ วิทยาลัยครูลำปางว่าการฝึกหัดครูปัจจุบัน ถือว่า เป็นสถาบันอุดมศึกษา ในการบริหารงานวิทยาลัยครูจะต้องยึดแนวความคิดของอุดมศึกษา ที่ว่าด้วยบทบาทและหน้าที่ ต่อไปนี้ คือ

1. หน้าที่การสอน การสอนในระดับอุดมศึกษา ควรเป็น 2 ทาง (Two - Way Process) คืออาจารย์เป็นผู้ให้นักศึกษา และนักศึกษาก็ให้กลับคืนอาจารย์ด้วย หมายความว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษาเรียนด้วยกัน
2. หน้าที่ในการวิจัย หรือค้นคว้าหาความรู้ใหม่ โดยเฉพาะอาจารย์ในวิทยาลัยครู จะต้องค้นคว้า วิจัย เขียนตำรา และทำกันอย่างกว้างขวาง
3. หน้าที่บริการสังคม เป็นบริการทางวิชาการให้กับชุมชน โดยไม่จำเป็นต้องคิด

เรื่องประกาศนียบัตรที่มอบให้ บริการที่น่าจะจัดได้แก่ เรื่องที่เกี่ยวกับการปกครองระบบ เศรษฐกิจ การเกษตร วิชาชีพ เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม และชีวิตครอบครัว

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของวิทยาลัยครู ทั้ง 5 ประการนี้จะเห็นว่าวิทยาลัยครูไม่ได้ มีหน้าที่ผลิตครูเพียงอย่างเดียว แต่มีหน้าที่อย่างอื่นด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์ และนโยบายการ ฝึกหัดครู ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) (สำนัก งานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524 : 110 - 111) ก็ระบุไว้อย่างชัดเจน คือ

1. ส่งเสริมให้สถาบันฝึกหัดครู ทำการวิจัย และส่งเสริมการวิจัยโดยเฉพาะ เน้น การติดตามประเมินผล คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และประสิทธิภาพของการฝึกหัดครู
2. ส่งเสริมการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ในอันที่จะช่วยแก้ปัญหา และ พัฒนาชุมชนในท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของสถาบัน หรือกลุ่มสถาบันฝึกหัดครู
3. ส่งเสริมสนับสนุนให้ สถาบันฝึกหัดครูดำเนินการให้บริการในการศึกษาและ ฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อเพิ่มวุฒิและประสบการณ์โดยให้ความสำคัญ แก่ครูประจำการที่ไม่ มีวุฒิทางครู และครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ห่างไกล เป็นอันดับแรก และในขณะเดียวกันให้ สถาบันผู้ใช้ครู มีบทบาทในการเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพครู
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้จบสาขาวิชาชีพอื่น ที่ประสงค์จะเป็นครู ได้เรียนวิชาชีพ ครู เพื่อขยายอาชีพครู ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันฝึกหัดครูดำเนินกิจกรรมด้านส่งเสริมทำนุ บำรุง เผยแพร่ ศิลป วัฒนธรรม และการกีฬาของท้องถิ่น อันเป็นที่ตั้งสถาบันหรือกลุ่มสถาบันฝึก หัดครู

ในตอนต่อไป จะกล่าวถึงบทบาทของวิทยาลัยครู แต่ละด้านดังรายละเอียดต่อไปนี้
บทบาททางการผลิตครู

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

บทบาททางการผลิตครู เป็นบทบาทสำคัญที่วิทยาลัยครูทั้งหลายปฏิบัติกันอยู่ ด้วย เหตุที่การผลิตครู หรือการสอนนักศึกษาครู เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อคุณภาพของนักศึกษาที่จะออกไป เป็นครูในอนาคต และผู้ที่มีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษา เป็นจำนวนมากต่างยอมรับกัน

ว่าสมรรถภาพด้านการสอนของอาจารย์เป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลต่อผู้เรียน ถ้าการสอนของอาจารย์ดี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก็จะดีตามไปด้วย ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลดีแก่นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครูทุกระดับจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ควรปลูกฝังคุณธรรมและความมีน้ำใจในการเป็นครูให้บังเกิดขึ้น โดยเฉพาะครูที่จะออกไปทำการสอน เด็กในระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งต้องการเน้นในเรื่องคุณภาพ เป็นสำคัญ จะขอกล่าวถึงการผลิตครู ผู้สอนเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาในต่างประเทศ พอสรุปได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2523 : 269 - 299)

ประเทศเนเธอร์แลนด์ รัฐบาลสนับสนุนให้เปิดวิทยาลัยครูอนุบาลทั่วประเทศถึง 40 แห่ง ทั้งนี้ เพื่อให้คุณภาพ เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงได้ตั้งสถาบันการวิจัยการศึกษาอนุบาลขึ้น เพื่อให้มีหน้าที่ยกระดับการศึกษาอนุบาลของนักเรียนฝึกหัดครูในวิทยาลัยครูทั่วประเทศให้เข้ามาตรฐานที่รัฐบาลวางไว้ ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพ สถาบันวิจัยนี้จะเป็นผู้ทำงานล่วงหน้า แล้วรายงานให้รัฐบาลทราบถึงจำนวนการเกิดและผู้ที่จะ เข้าศึกษาในระดับอนุบาล จำนวนนักเรียนฝึกหัดครูอนุบาลกับโรงเรียนที่อยู่ในแต่ละท้องถิ่นว่าสมดุลงกันหรือไม่ เพื่อเสนอแนะให้รัฐบาล เตรียมวางโครงการตลอดจนงบประมาณล่วงหน้า

ประเทศเดนมาร์ก มีวิทยาลัยที่เตรียมครูอนุบาลโดยเฉพาะถึง 11 แห่งทั่วประเทศ วิทยาลัยครูส่วนมากจะแลกเปลี่ยนอาจารย์สอนซึ่งกันและกัน จึงเป็นโอกาสที่ดี ของผู้สอนที่จะได้ไป เยี่ยมเยียนวิทยาลัยอื่น ๆ และนักศึกษาในแต่ละแห่งก็มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันด้วย จำนวนการเตรียมครูวิทยาลัย แต่ละแห่งไม่มากแต่ก็เพียงพอกับความต้องการของโรงเรียนระดับอนุบาล

ประเทศสวีเดน มีวิทยาลัยครูอนุบาล เป็นกลุ่มวิทยาลัย เอกเทศเฉพาะทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างของเนื้อหาวิชาการ และความรับผิดชอบ วิทยาลัยครูอนุบาลหลักสูตรการศึกษาจะ เน้นหนักไปทางวิชาการ ซึ่งจะเป็นสวัสดิการของเด็กอนุบาลโดยไม่เลือกว่าเด็กนั้นจะอยู่ในสภาพใด วิทยาลัยครูมองเห็นความสำคัญของงานรับผิดชอบต่อ เด็ก เป็นหลักใหญ่ ดังนั้นการรับนักศึกษาในวิทยาลัยครูจึงต้องกำหนดอายุ คือไม่ต่ำกว่า 20 ปี ในวันสมัคร นักศึกษาจากวิทยาลัยครูอนุบาล มีแนวคิดในการอบรมดูแล เด็ก เป็นแนวเดียวกัน เนื่องจากวิทยาลัยครู แต่

ละแห่งจะร่วมมือ กันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพิ่มพูนประสบการณ์ โดยมีรัฐบาลให้ความสนับสนุน และร่วมมือเป็นอย่างดี

การศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาในประเทศต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับในหลายประเทศก็ เพราะคุณภาพของการให้การศึกษาเพื่อออกไปสอนเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา จึงต้องมีหลักสูตรโดยเฉพาะ เพื่อเตรียมครูระดับนี้ให้ได้คุณภาพตามที่สังคมต้องการ

หลักสูตรของวิทยาลัยครูที่เปิดสอนนักศึกษาวิชา เอกอนุบาลระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. ชั้นสูง) สภาการฝึกหัดครู (กระทรวงศึกษาธิการ สภาการฝึกหัดครู 2524 : 53 - 55) ได้กำหนดวิชาเฉพาะสำหรับหลักสูตรการผลิตครูผู้สอนระดับก่อนประถมศึกษาไว้ดังนี้

ระดับ ป.กศ. ชั้นสูง

วิชาการศึกษา ต้องเรียนไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต ดังนี้

ก. รายวิชาบังคับ 22 หน่วยกิต คือ

ศึกษา	111	พื้นฐานการศึกษา	2/2
ศึกษา	121	จิตวิทยาพัฒนาการ	2/2
ศึกษา	122	จิตวิทยาการศึกษา	2/2
ศึกษา	131	หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ	3/4
ศึกษา	181	โครงการอนามัยโรงเรียน	2/2
ศึกษา	231	วิธีสอนกลุ่มทักษะ	2/3
ศึกษา	232	วิธีสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	2/3
ศึกษา	234	ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ 1	5/ครึ่งภาคเรียน
ศึกษา	252	การทดสอบและการทำแบบทดสอบ ระดับอนุบาล	2/2

ข. เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

ศึกษา	112	การสื่อความหมายสำหรับครู	2/2
ศึกษา	221	พัฒนาการบุคลิกภาพของเด็กก่อนวัยเรียน	2/2
ศึกษา	241	บุคลิกภาพของครูอนุบาล	2/2
ศึกษษ	281	การศึกษากับการพัฒนาชุมชน	2/2

วิชาเอกต้องเรียนไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต ดังนี้

ก. รายวิชาบังคับ 8 หน่วยกิตคือ

อนุบาล	111	การอบรมดูแลเด็ก	2/2
อนุบาล	112	นิทาน ละครและหุ่นสำหรับเด็ก	2/2
อนุบาล	131	ศิลปะสำหรับเด็ก	2/2
อนุบาล	132	ดนตรีและเพลงเด็ก	2/2

ข. ให้เลือกเรียนอีกไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต จาก 3 กลุ่มวิชา ทั้งนี้ให้อยู่ใน

ดุลยพินิจและการแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

จะเห็นว่าหลักสูตรการผลิตครูผู้สอน เด็กในระดับก่อนประถมศึกษาชั้น นั้น เน้นใน เนื้อหาความรู้ที่จะนำไปสอน เด็กโดยตรงและที่ขาดไม่ได้ก็คือส่วนที่เป็นประสบการณ์วิชาชีพหรือการฝึกสอนนั่นเอง

✓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ราตรี สุวรรณโพธิ์ศรี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : 6 - 8)

ศึกษาเรื่อง ความต้องการอนุบาลศึกษา ความต้องการครูอนุบาลสภาพการจัดอนุบาลศึกษา ในจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า จากการสำรวจสภาพการศึกษาชั้นอนุบาลศึกษา ประชาชน ส่วนใหญ่ต้องการให้รัฐบาลจัดการอนุบาลศึกษา ในลักษณะของชั้น เด็กเล็กในโรงเรียน ประถมศึกษา และจากการสำรวจความต้องการครูอนุบาลในจังหวัด เชียงใหม่ก็สรุปได้ว่า

1. ต้องการครูสอนอนุบาลหรือ เด็กเล็กพอสมควร และต้องการส่งครูมาอบรม

ถ้าวิทยาลัยครู เชียงใหม่ เปิดการอบรม

2. โรงเรียนราษฎร์ต้องการส่งครูมาอบรมมากกว่าที่จะบรรจุครูอนุบาลใหม่

3. โรงเรียนเทศบาลต้องการส่งครูมาอบรม และพยายามจัดให้มีตำแหน่งครูอนุบาล

4. ส่วนมากต้องการครูหญิง มากกว่าครูชาย จะเป็นโสดหรือแต่งงานแล้วก็ได้

ทวี แทนหนู (2522 : ง-จ) ได้ศึกษาปัญหาการสอนชั้นเด็กเล็กใน 3 จังหวัดภาคใต้ ของประเทศไทย พบว่า มีปัญหาด้านต่าง ๆ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียน การทำ การใช้ และไม่มีตัวอย่างอุปกรณ์ ปัญหาการบริการ การนิเทศ เช่น ห้องเรียนไม่เป็นเอกเทศ ศึกษาพิเศษไม่มีประสบการณ์ ขาดความรู้ หลักสูตรแบบเรียน คู่มือครู มีจำนวนไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ปัญหาการจัด และการประเมินผล ไม่มีระเบียบการวัดผล ที่เป็นมาตรฐาน ปัญหาครูที่สอน ครูขาดกลวิธีและเทคนิคการสอน

โรดริเกซ (Rodriguez 1962 : 497) ได้ทำการศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนการศึกษาในระดับอนุบาลในโรงเรียนรัฐบาลของฟิลิปปินส์ ผลของการวิจัยครั้งนี้ สรุปเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อการวางแผนการศึกษา ระดับอนุบาลของฟิลิปปินส์ ดังนี้

1. เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด
3. ด้านขอบเขตการสอนและวิธีสอน การสอนแต่ละวันควรให้มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน ควรมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของนักเรียน และควรเป็นผู้ที่มีวุฒิทางการสอนอนุบาลศึกษาโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมข้อเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรบรรจุ เรื่องต่อไปนี้ ไว้ในหลักสูตรด้วย

- 1.1 พัฒนาการและความเจริญเติบโตของเด็ก
  - 1.2 จิตวิทยาการศึกษา รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้ และการประเมินผล
  - 1.3 ปรัชญาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 1.4 ทฤษฎีหลักสูตร
  - 1.5 การแนะแนว
  - 1.6 การนำวิธีวิทยาศาสตร์ไปใช้ในห้องเรียน
2. ควรมีการอบรมครูระดับประถมศึกษา เพื่อช่วยให้เข้าใจ ในเรื่องหลักสูตรมากขึ้น.

สรุปได้ว่าความต้องการครูอนุบาลนั้นมีมากพอสมควร และส่วนใหญ่ต้องการครูหญิงมากกว่าครูชาย และในโรงเรียนประถมที่เปิดสอนชั้น เด็กเล็กก็ต้องการบรรจุครูอนุบาล เนื่องจากเห็นว่าปัญหาการสอนเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่มีมากซึ่งต้องอาศัยเทคนิค การสอน มากพอสมควร ดังนั้นบทบาทของวิทยาลัยครูในด้านการผลิตครู เพื่อออกไปสอนเด็กระดับประถมศึกษา นับว่าเป็นบทบาทที่สนองความต้องการชุมชน เป็นอย่างดี

บทบาททางการวิจัย

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

นอกจากบทบาทและความรับผิดชอบทางการผลิตครูแล้วการวิจัยการศึกษา ก็เป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของวิทยาลัยครู พระนอม แก้วกำเนิด (2520:8) กล่าวว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูควรมีอุดมการณ์ว่า การศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัย จะเป็นทางนำไปสู่การพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้ เพราะการทำวิจัยนอกจากจะเป็นการขยายแวงดวง ทางวิชาการให้กว้างขวางออกไปแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย

รูคอล์ฟ (Rudolph 1962:404) กล่าวว่าถ้าไม่มีการวิจัยแล้ว ความรู้ที่มีอยู่ย่อมจะไม่เพียงพอ และในที่สุดเราก็จะกลายเป็นคนโง่เวลาไป

ผลการสัมมนา เรื่องแนวใหม่ของการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู 2520:32-24) ก็มีการสรุปถึงบทบาทและความรับผิดชอบทางการวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูประกอบด้วย

1. ค้นคว้าและผลิต เอกสารทางวิชาการตลอดจนสื่อการเรียน
2. ทำการวิจัยหรือมีส่วนร่วมในการวิจัย
3. นำผลงานวิจัยต่าง ๆ มาใช้

เนื่องจากการค้นคว้าวิจัย เป็นหน้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของวิทยาลัยครู ดังได้กล่าวแล้ว ดังนั้นนโยบาย ของการฝึกครูตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (2525-2529) จึงได้กำหนดนโยบาย เฉพาะภารกิจในส่วนที่เกี่ยวกับการวิจัยไว้ว่า ส่งเสริมให้สถาบันฝึกหัดครูทำการวิจัยและส่งเสริมการวิจัยโดย เฉพาะ เน้นการติดตามประเมินผลคุณภาพของผู้สำเร็จ การศึกษาและประสิทธิภาพของการฝึกหัดครู

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทบาทของวิทยาลัยครูในด้านการวิจัยนั้น ได้มีผู้ศึกษาและทำการวิจัยคือ ยุพิน ศิริพล : (2521:162) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางด้านการวิจัยพบว่า ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ความคิดเห็น ประชากรในการวิจัยส่วนใหญ่เห็นว่าการแต่งตั้งตำรา และผลิตเอกสารทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของวิทยาลัยและสถาบันอื่น ๆ การทำการวิจัยด้วยตนเอง การ นำผลการวิจัยต่าง ๆ มาใช้ และการผลิตเครื่องมือหรืออุปกรณ์การสอนแบบใหม่ ๆ มีความ สำคัญทั้งสิ้น แต่ในการปฏิบัติจริงประชากรในการวิจัยส่วนใหญ่ มีการปฏิบัติน้อยทุกด้าน

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า บทบาททางด้านการวิจัยของอาจารย์ในวิทยาลัยครู มี ขอบเขตถึงการแต่งตั้งตำรา และการผลิตเอกสารทางวิชาการ การมีส่วนร่วมในโครงการวิจัย ของวิทยาลัยและสถาบันอื่น ๆ การทำการวิจัยด้วยตนเอง การผลิตเครื่องมือ หรือ อุปกรณ์ การสอนแบบใหม่ ๆ

บทบาททางด้านการอบรมบุคลากร.

เอกสารที่เกี่ยวข้อง.

ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับแล้วว่า ถ้าครูปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมนำไปสู่การผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพดังนั้นครูผู้สอนจึง เป็นบุคคลสำคัญในการปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงและยกระดับการศึกษาของประเทศ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 5 (2525-2529) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2524:110) ได้กล่าวไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบายของการฝึกหัดครูว่าส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันฝึกหัดครูดำเนินการให้บริการในการศึกษา และฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อเพิ่มวุฒิและประสบการณ์ โดยให้ความสำคัญ แก่ครูประจำการที่ไม่มีวุฒิทางครู และครูประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ ทั่วไกล เป็นอันดับแรก ดังนั้นวิทยาลัยครูต่าง ๆ จึงได้จัด โครงการฝึกอบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ เพื่อให้ครูประจำการได้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน และการทำงาน ให้ทันต่อความรู้ตลอดจน เทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ ๆ

เอ็ดเวิร์ด และคูชแมน (Edward and Cushman 1954:442-443) ได้เสนอแนวคิดที่ควรคำนึงในการส่งเสริมวิทยฐานะของครู หรือปรับปรุงคุณภาพครูไว้ดังนี้

1. การศึกษาระหว่างประจำการของครูผู้สอน จะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้รับ เป็นสำคัญ
2. การให้การศึกษาระหว่างประจำการของครูผู้สอน จะต้องคำนึงถึงความต้องการ ปัญหา และภาวะความเป็นครูในท้องถิ่นในขณะ เดียวกันด้วย
3. ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงการเรียนการสอนทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ปรับปรุง การดำเนินงาน และการวัดผล ของการส่งเสริมวิทยฐานะหรือการส่งเสริมคุณภาพ ของครูประจำการด้วย.

นิตยา ภัทสรศิริ และมุสดี กุฎจินทร์ (2523:302-305) ได้กล่าวถึงครูผู้สอนเด็กในระดัปก่อนประถมศึกษาของประเทศอิสราเอลว่า อิสราเอลเชื่อว่า ครูที่มีคุณภาพจะช่วยให้การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาประสบผลสำเร็จด้วยเหตุนี้จึงมีการอบรมและนิเทศงานแก่ครูอย่างใกล้ชิด มีการส่งเสริมให้ครูช่วยพัฒนาครู โดยการจัดให้ครูในท้องถิ่นที่ด้อยพัฒนาได้ทำงานร่วมกับครูดีเด่น เพื่อกลับไปฝึกครูในท้องถิ่นของตนต่อไป อิสราเอลให้ความสำคัญด้านคุณภาพ และความสามารถของครูเป็นอย่างยิ่ง การให้การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและผู้ดูแลเด็กตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเด็กวัยนี้ คือ เป็นขบวนการต่อ

เนื่อง ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาอบรมก่อนประจำการ และการให้การอบรมขณะประจำการ หลักสูตรการศึกษาอบรมมีหลายประเภททั้งระยะสั้น เพียงหนึ่งวันและระยะยาว มีระบบการนิเทศ และการให้บริการทางวิชาการแก่ครูอย่างใกล้ชิดทั่วประเทศ โดยแบ่งเขตการดูแลสำหรับศึกษานิเทศแต่ละคนด้วย.

ธีระ สมมิตร (2518:103) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การฝึกหัดครูในปัจจุบันไม่สามารถสร้างพื้นฐานความสามารถในวิชาชีพครูได้ตลอดชีวิต เพราะวาระยะเวลาการเตรียมครูไม่พอเพียง และไม่ตรงกับสภาพแวดล้อมที่แท้จริง ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นโดยเจตนา โครงสร้างของหลักสูตรก็ไม่ตรงต่อการที่จะเตรียมตัวนักศึกษา เพื่อรับผิดชอบในหน้าที่การเป็นครูอย่างแท้จริง ความรู้ที่ได้ศึกษาเป็น เรื่องล้าสมัย วิธีสอนไม่ได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของชุมชน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงในความต้องการของนักเรียน และครูระดับต่าง ๆ และความก้าวหน้าทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ.

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าระบบการฝึกหัดครูเป็นระบบการเรียนต่อเนื่อง ไปตลอดชีวิต สถาบันฝึกหัดครูต้องจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของสังคมอยู่เสมอ.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.

กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้ (2521:14) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาทัศนคติและความต้องการของชุมชนที่มีต่อ 5 วิทยาลัยครูภาคใต้ สรุปได้ว่า

1. การเปิดหน่วยการสอนระดับปริญญาตรีให้แก่ครูประจำการในแต่ละจังหวัด และกลุ่มชนทุกระดับการผลิต มีความต้องการให้วิทยาลัยครูภาคใต้เปิดหน่วยสอนระดับปริญญาตรีให้แก่ครูประจำการแต่ละจังหวัด.
2. กลุ่มชนทุกระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา มีความต้องการให้วิทยาลัยครูภาคใต้ฝึกอบรมให้ครูประจำการที่สอนวิชาต่าง ๆ แทนการอบรมวิชาชุด.
3. การจัดการฝึกอบรมครูประจำการ แทนการสอนวิชาชุด ควรกระทำในท้อง

ถิ่น หรือกลุ่มโรงเรียน กลุ่มชนทุกระดับการศึกษา อาชีพ ภูมิภาค ภูมิลาเนา มีความต้องการให้วิทยาลัยครูภาคใต้จัดบริการ

อาชินิกา (Arcinicga 1972:1052 A) ได้ทำการวิจัย การจัดโปรแกรม การส่งเสริมครูประจำการและสรุปผลการวิจัยว่า การจัดโปรแกรมการส่งเสริมครูประจำการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น นอกจากครูจะได้รับความรู้ด้านทฤษฎีและเข้าใจ แนวคิดทางการศึกษาแล้ว ยังทำให้ครูเกิดทักษะและต้องการนำความรู้ความเข้าใจ ไปใช้ในการสอน และเมื่อครูได้รับสิ่งใหม่ ๆ จากโปรแกรมที่จัดให้แล้ว จะปรับปรุงพฤติกรรมในการสอน เสียใหม่ ซึ่งมีผลต่อความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน .

สรุปได้ว่าประโยชน์ของการฝึกอบรมบุคลากรประจำการ มีดังนี้

1. ช่วยเพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานให้กับผู้เข้าอบรม
2. ช่วยให้ผู้รับการอบรมมีความตื่นตัว และสนใจในการปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น
3. ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แลกเปลี่ยนปัญหาในการปฏิบัติงานและช่วยกัน

แก้ปัญหา

บทบาททางการบริการชุมชน

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

วิทยาลัยครู เป็นสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้น เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการบริการชุมชน แม้งานสอน งานวิจัยจะเป็นงานหลักก็ตาม แต่การบริการชุมชน ถือว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า ดังที่ ธงชัย ปภัสราทร (2517:70) กล่าวว่า การบริการชุมชนจะช่วยสนับสนุนให้การสอน การวิจัย ตรงกับสภาพความเป็นจริงในสังคมมากที่สุด คุณภาพของครูที่ผลิตออกมาก็จะรับใช้สังคมได้ทันทีและมีประสิทธิภาพยิ่ง

การให้บริการชุมชนของสถาบันฝึกหัดครูนั้นจะต้องเป็นไปในทางที่จะช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้สังคมกระทำกิจกรรมต่าง ๆ และขณะเดียวกันสถาบันฝึกหัดครู จะต้องเป็นผู้นำ

สังคมในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ บริการต่าง ๆ ที่จะให้แก่ชุมชน สามารถทำได้กว้างขวางดังที่ สุวัฒน์ นิยมคำ (2518:58) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. Preservice Training สถาบันฝึกหัดครูจะต้องการวางจุดมุ่งหมายไว้ก่อนว่า จะฝึกคนไปให้ใคร และต้องการคุณภาพอย่างไร.
2. Inservice Training จะต้องจัดให้กับครูต่าง ๆ ที่เรียนสำเร็จไปแล้วได้เข้ามาฝึกฝนวิทยาการเพิ่มเติมให้ทันกับเหตุการณ์.
3. Technical Advise จะต้องส่งบุคลากรของสถาบันออกไปแนะนำประชาชนหรือครูในชุมชนต่าง ๆ
4. Mobile Unit Teaching จัดหน่วยศึกษาเคลื่อนที่ เพื่อให้ชาวบ้านและครูได้รับบริการด้านความรู้และอาชีพ.
5. Special Program จัดออกไปเพื่อช่วยเหลือชนกลุ่มน้อย (Minority Group) ให้อ่านออกเขียนได้ ประกอบอาชีพที่ถูกต้อง
6. Special Quata ใ้โควต้าแก่ครูต่าง ๆ เข้ามาอบรม เพื่อจะได้ยกวิทยฐานะ
7. Non- Formal Education ควรจะจัดหลักสูตร และกิจกรรมในเรื่องการศึกษานอกระบบโรงเรียน
8. Community Leader บุคลากรในสถาบันฝึกหัดครูจะต้องไปเป็นผู้นำให้กับสังคม.
9. Centered Service or Extension Program บุคลากรของสถาบันฝึกหัดครูจะต้องสามารถออกไปปฏิบัติงานในสังคมได้ และจะต้องยินดีที่จะ เปิดบริการให้กับสังคม

ดังนั้นบทบาทของวิทยาลัยครูในการบริการชุมชนนั้นสามารถทำได้หลายแบบ แล้วแต่ความพร้อมของแต่ละวิทยาลัยครูว่าจะบริการชุมชนในด้านใดบ้าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.

วิลสัน จุมปาแผลด (2520:71) ได้ศึกษาเกี่ยวกับงานบริการสังคมของสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดมหาสารคามโดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามคือ อาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม จำนวน 167 คน สมาชิกสภาตำบลประชาชน. จำนวน 190 คน ผู้วิจัยได้แบ่ง เนื้อหางานบริการสังคม เป็น 5 ด้านคือ ด้านการปกครอง เศรษฐกิจ การเกษตร การศึกษา อนามัยและชีวิตครอบครัวผลการวิจัย พบว่า สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ได้จัดงานบริการสังคมที่ผ่านมา โดยเน้นทางด้านการศึกษามากกว่าเนื้อหาอื่น ๆ ส่วนลักษณะงานบริการสังคม เป็นไป รูปการอบรมสัมมนามากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสอนกลุ่มสนใจ นิทรรศการ ปาฐกถา และบรรยายพิเศษ

นอกจากนั้นเวลช์ (Welch 1975:4212A) ได้ศึกษาการจัดโครงการและงบประมาณเพื่อบริการสังคม ของวิทยาลัยชุมชน 76 แห่ง ซึ่งเป็นวิทยาลัยที่ริเริ่มจัดบริการสังคม ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างวิทยาลัย ที่มีการบริการสังคม กับวิทยาลัยที่ไม่มีบริการสังคมวิทยาลัยที่มีการบริการสังคมจะแตกต่างจากวิทยาลัยที่ไม่มีบริการสังคมอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องที่เกี่ยวกับการมีกิจกรรมมากกว่า ชุมชนสามารถใช้อาคารสถานที่ของวิทยาลัยได้มากกว่า และชุมชนได้ใช้บริการต่าง ๆ ของวิทยาลัยให้เป็นประโยชน์อย่างมาก จนมีแนวโน้มว่า หน้าที่ในการให้บริการแก่สังคมนี้จะ เป็นหน้าที่ที่ดีเด่นประการหนึ่ง

จากผลของการศึกษาดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่า งานบริการชุมชนควรเป็นงานหลักอีกประการหนึ่งของวิทยาลัยครู และบทบาทของวิทยาลัยครูในด้านนี้ จึงควรมีขอบเขตรวมถึงการอภิปราย ปาฐกถา และรับเชิญไปเป็นวิทยากรทั้งในและนอกสถาบัน ร่วมจัดกิจกรรมทางวิชาการ ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ให้คำปรึกษาทางวิชาการแก่สถาบันอื่น ๆ และให้ความร่วมมือในการเผยแพร่วิชาการทางวิทยุ หรือโทรทัศน์ แต่การดำเนินงานด้านนี้จากการศึกษาของสมชาย วงศ์เกษม (2519:117) พบว่าการดำเนินการบทบาททางด้านนี้ของอาจารย์ ในวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาจารย์ในวิทยาลัยครูมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ขาดงบประมาณ ขาดแรงจูงใจ ที่จะให้อาจารย์ออกไปรับ

ผิดชอบ และบริการสังคม

จากผลการศึกษาค้นคว้าของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่าเป็นหน้าที่ของวิทยาลัยครู ที่จะให้บริการแก่ชุมชน เพื่อสร้างสรรค์ ความเจริญให้แก่ชุมชน และประเทศชาติ โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาซึ่งวิทยาลัยครูควรมีบทบาทในเรื่องนี้อย่างมาก เพราะวิทยาลัยครูอยู่ใกล้ชิดกับชุมชน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาและพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพต่อไป.

บทบาททางการส่งเสริมวัฒนธรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.

บทบาทของวิทยาลัยครูอีกประการหนึ่งได้แก่ การทะนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญดังที่ เจริญผล สุวรรณโชติ (2524:35) ได้กล่าวว่า การจัดการฝึกหัดครูได้นำเอาวัตถุประสงค์เช่นนี้เข้ามาใช้ เพื่อการจัดการฝึกหัดครูด้วยนั้น นอกจากสาเหตุที่ว่า การจัดการฝึกหัดครูเป็นการจัดและการดำเนินการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแล้วข้อเท็จจริงอีกประการหนึ่งก็คือ สถาบันการฝึกหัดครูนั้น เป็นสถาบันที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุดสถาบันหนึ่ง ดังนั้นสถาบันการฝึกหัดครูจะต้อง เป็นสถาบันที่มีหน้าที่ในการส่งเสริม ทะนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนอบรมให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในเรื่องนี้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกรมการฝึกหัดครูที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุน ให้สถาบันฝึกหัดครู ดำเนินกิจกรรมด้านส่งเสริมทะนุบำรุง เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและการกีฬาของ ท้องถิ่นอัน เป็นที่ตั้งสถาบันหรือกลุ่มสถาบันฝึกหัดครู ดังนั้นบทบาทของวิทยาลัยครูในด้านการทะนุบำรุง ส่งเสริมวัฒนธรรมนั้น จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของวิทยาลัยครูสำหรับความหมายของคำว่า วัฒนธรรมนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ : 2) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นผลผลิตของมนุษย์ในสังคม เป็นต้นว่าความคิด ความรู้สึก ความประพฤติ กิริยาอาการ ศิลปะ ประเพณี กฎหมาย ประติษฏกรรมต่าง ๆ ที่สังคมยอมรับและปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

พระยาอนุমানราชธน (พระยาอนุমানราชธน 2515 : 103-104) ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมคือสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงและปรับปรุง หรือ ผลิตสร้างขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของส่วนรวมถ่ายทอดกันได้ เอาอย่างกันได้ รวมทั้งผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้ มาจากคนแต่ก่อนสืบทอดเป็นประเพณีกันมา ตลอดจนความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็น ความประพฤติกิริยาอาการหรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษาศิลปะ ความเชื่อระเบียบประเพณี เป็นต้น เป็นมรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมรับและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม

สาโรช บัวศรี (2525 : อัดสำเนา) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า หมายถึงความดีความงามและความจริงในชีวิตมนุษย์ ซึ่งปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ และได้ตกทอดมาถึงเราในปัจจุบัน หรือ เราได้ปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นในสมัยของเราเอง

จะเห็นว่าวัฒนธรรมไม่ได้หมายถึง แต่เพียงศิลปะ ประเพณี และมารยาทอันดีงามเท่านั้น แต่หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง ที่เป็นผลผลิตของมนุษย์ในสังคม เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของส่วนรวม และเป็นมรดกทางสังคม

ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมจำแนกได้ 5 สาขา ซึ่งสาโรช บัวศรี ได้ไปร่วมประชุมระหว่างชาติเรื่องนโยบายวัฒนธรรม ซึ่งจัดขึ้นครั้งแรกในโลก ณ เมืองเวนิซ ใน พ.ศ. 2513 (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2525 : เอกสารอัดสำเนา) ดังนี้

1. สาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี คุณธรรม ศาสนา ปรัชญา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี มารยาทในสังคม การปกครอง กฎหมาย เป็นต้น
2. สาขาศิลปะ ได้แก่ ภาษา วรรณกรรม จิตรกรรม สถาปัตยกรรม คีตกกรรม ประติมากรรม เป็นต้น
3. สาขาการช่างฝีมือ ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอผ้า การจักสาน การทำเครื่องเงิน เครื่องเงินทอง การจัดดอกไม้ การทำตุ๊กตา การทอเสื่อ การประดิษฐ์ การทำเครื่องดินเผา เป็นต้น

4. สาขาคหกรรมศิลป์ ได้แก่ ความรู้เรื่องอาหาร การประกอบอาหาร ความรู้เรื่องผ้า การแต่งกาย ความรู้เรื่องบ้าน การดูแลบ้าน ความรู้เรื่องการอบรมเด็ก ความรู้ที่จะอยู่กินเป็นครอบครัว มารยาทในการกินอยู่ การต้อนรับแขก การริเริ่มต่าง ๆ ในครอบครัว การรู้จักแก้ปัญหาในครอบครัว การรู้จักประกอบอาชีพช่วย เศรษฐกิจในบ้าน เป็นต้น

5. สาขากีฬาและนันทนาการ ได้แก่ การละเล่น มวยไทย ฟันดาบสองมือ กระบี่ กระบอง เป็นต้น

ดังนั้นวัฒนธรรม จึงจำแนกได้หลายสาขาด้วยกัน เช่น มนุษย์ศาสตร์ คหกรรมศิลป์ ช่างฝีมือ ศิลปะ กีฬาและนันทนาการ ซึ่งการส่งเสริมวัฒนธรรมนั้นก็สามารทำให้หลายสาขาดังที่กล่าวมาข้างต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมนั้น สธน โรจนตระกูล (2526 : จ) ได้ทำการวิจัยบทบาทของวิทยาลัยครูภาคกลางที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมนั้น ปรากฏว่ายังคงดำเนินบทบาทอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทุกด้าน ได้แก่ ด้านที่เน้นทางด้านการสอน ด้านจัดประกวด หรือแข่งขัน ด้านการวิจัย ด้านการประสานงานติดต่อ ด้านทัศนศึกษา ดูงาน และแลกเปลี่ยน เผยแพร่ซึ่งกันและกัน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านเทคนิคและวิธีการอื่น ๆ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาทั้ง 4 ตอนนี้ จะเห็นว่าการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มีความสำคัญมาก วิทยาลัยครูซึ่งผลิตนักศึกษาออกไปสอนเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา ควรตระหนักถึงความต้องการหรือความคาดหวังของครูและผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา ตามบทบาทหรือหน้าที่ของวิทยาลัยครู และพยายามดำเนินการตามหน้าที่ของวิทยาลัยครูทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการผลิตครู การวิจัย การอบรม บุคลากร การบริการชุมชน และการส่งเสริมวัฒนธรรม ให้ครอบคลุมถึงเด็กในระดับก่อนประถมศึกษา อันจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เด็กในระดับนี้ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป